

Sygn. akt I Ns 763/15

POSTANOWIENIE

Dnia 25 sierpnia 2015 roku

Sąd Rejonowy w Kłodzku Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSR Daria Ratymirska

Protokolant : Daria Paliwoda

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 25 sierpnia 2015 roku w Kłodzku

sprawy z wniosku P. J.

przy udziale M. K., T. K., Z. J.

o stwierdzenie nabycia spadku po E. K.

stwierdza, że spadek po E. K.

zmarłej dnia 22 lutego 2015 roku we W.

ostatnio stale zamieszkałej w N.

na podstawie ustawy, nabyły siostry: Z. J., M. K. i T. K., córki K. i W. – po 1/3 części.

sygn. akt I Ns 763/15

UZASADNIENIE

Wnioskodawca P. J. wniósł o stwierdzenie nabycia spadku po zmarłej w dniu 22 lutego 2015r. ciotce E. K. – na jego rzecz, na podstawie testamentu ustnego. Na rozprawie w dniu 9 czerwca 2015r. wyjaśnił, że w poniedziałek wielkanocny w 2014r. spadkodawczyni wyraziła się do obecnych, zebranych w mieszkaniu zmarłej matki spadkodawczyni, że „w razie, gdyby się nie udało, to wiecie, że wszystko jest na P.“. W ciągu miesiąca spadkodawczyni zaczęła się leczyć medycyną niekonwencjonalną, „jakimiś ziołami“, trafiła do szpitala w styczniu 2015r. Do końca rodzina miała nadzieję, że spadkodawczyni wyjdzie z choroby.

W odpowiedzi na wniosek uczestniczka M. K. wniosła o uznanie testamentu ustnego za nieważny i stwierdzenie nabycia spadku na podstawie ustawy, na rzecz sióstr spadkodawczyni: M. K., Z. J. i T. K. – po 1/3 części.

Uczestniczka T. K. oświadczyła, że uznaje w całości testament słowny E. K., w którym ustanawia P. J. jedynym spadkobiercą (k-33). Wniosek poparła także uczestniczka Z. J..

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Spadkodawczyni E. K. zmarła w dniu 22 lutego 2015r. we W., ostatnio stale mieszkała w N.. Zmarła bezdzietnie, jako panna. Pozostawiła trzy siostry – uczestniczki postępowania: M. K., T. K. i Z. J., matkę wnioskodawcy. Rodzice spadkodawczyni nie dożyli otwarcia spadku.

Dowód:

- odpis skrócony aktu zgonu spadkodawczyni – k.2;
- odpis skrócony aktu urodzenia wnioskodawcy P. J. - k.3;
- odpis skrócony aktu małżeństwa M. K. - k.4;
- odpis skrócony aktu małżeństwa T. K. - k.5;
- odpis skrócony aktu małżeństwa Z. J. (k.6);
- odpis skrócony aktu zgonu W. K. (k.46);
- odpis skrócony aktu zgonu K. K. (k-47);
- zapewnienia spadkowe wnioskodawcy (k.36) i uczestniczek Z. J. i M. K. (k.36v.).

Kilka miesięcy przed śmiercią, w poniedziałek wielkanocny 2014r., spadkodawczyni - w obecności A. P.(teściowej wnioskodawcy), Z. J.(matki wnioskodawcy), N. P.(żony wnioskodawcy) i samego wnioskodawcy - wyraziła wolę, aby w razie jej śmierci (podejrzewała wówczas, że ma nowotwór), jej majątek przypadł wnioskodawcy. Kilkakrotnie podkreślała swoją miłość i przywiązanie do wnioskodawcy. Wiedziała, że powinna załatwić prawne sprawy na wypadek swojej śmierci, powiedziała, że się tym wszystkim zajmie. Rodzina spadkodawczyni nie spodziewała jej śmierci.

Dowód:

- zeznania świadka A. P. (k-35v.);
- zeznania świadka N. P.(k.36);
- częściowo zeznania świadka A. S. (k.36);
- zapewnienie spadkowe wnioskodawcy (k.36);
- zapewnienie spadkowe uczestniczki Z. J. (k.36v.).

Przed śmiercią spadkodawczyni często mówiła, że chciałaby pomóc swojemu chrześniakowi – wnioskodawcy, ofiarując mu swoje mieszkanie. Spadkodawczyni chorowała, miała problemy ze zdrowiem co najmniej dwa lata przed śmiercią.

Dowód:

- zeznania świadka D. O. (k.35v.);
- zeznania świadka A. S. (k.36).

Sąd zważył, co następuje:

Dziedziczenie po E. K. nastąpiło na podstawie ustawy, bowiem oświadczenie spadkodawczyni, złożone w poniedziałek wielkanocny 2014r., kiedy wyraziła wolę przekazania swojego majątku po śmierci wnioskodawcy, nie stanowi w świetle przepisów art. 949 – 955 kodeksu cywilnego ważnego testamentu (art. 958 kc).

Testament jest czynnością prawną wysoce sformalizowaną, uchybienie co do formy testamentu pociąga za sobą nieważność bezwzględnie testamentu. Nieważność tę sąd uwzględni z urzędu.

Zgodnie z art. 952§1 kc, spadkodawca może oświadczyć ostatnią wolę ustnie, przy jednoczesnej obecności co najmniej trzech świadków, jeżeli istnieje obawa rychłej śmierci spadkodawcy albo, jeżeli wskutek szczególnych okoliczności,

zachowanie zwykłej formy testamentu jest niemożliwe lub bardzo utrudnione. Testament taki może być więc sporządzony jedynie w szczególnych, ściśle określonych w ustawie okolicznościach. W niniejszej sprawie, w chwili testowania, spadkodawczyni nie towarzyszyła obawa (świadomość) rychłej śmierci. Wnioskodawca nie wykazał i nie wynika to też z okoliczności sprawy, aby w stanie zdrowia spadkodawczyni nastąpiło nagle pogorszenie, czy pojawiły się nowe rokowania, wskazujące na nadzwyczajną bliskość czasową śmierci spadkodawczyni. Z zeznań świadka D. O. (przyjaciółki spadkodawczyni) wynika, że spadkodawczyni miała problemy ze zdrowiem co najmniej 2 lata przed śmiercią. Świadek N. P. zeznała, że w czasie, kiedy miało dojść do testowania, nikt z rodziny nie spodziewał się, że spadkodawczyni może umrzeć. Spadkodawczyni miała mówić o swojej chorobie oraz o tym, że musi się zbadać, zawsze też dbała o zdrowie. Mimo podeszłego wieku, nie znajdowała się więc w sytuacji bezpośrednio zagrażającej życiu. Przeciwnie, spadkodawczyni nie miała jeszcze wówczas świadomości choroby, nie leczyła się, a do szpitala trafiła w styczniu 2015r., kilka miesięcy po dacie testamentu, dopiero wtedy miała powiedzieć D. O., że źle się czuje i jest bardzo chora (k.35v.).

Nie została również spełniona druga przesłanka, uzasadniająca sporządzenie testamentu ustnego, tj. szczególna okoliczność uniemożliwiająca lub znacznie utrudniająca zachowanie zwykłej formy testamentu. Spadkodawczyni miała świadomość konieczności uregulowania spraw testamentowych, wyrażała też taki zamiar, nigdy jednak swojej woli nie sformalizowała. Nie było przy tym przeszkód, aby spadkodawczyni sporządziła testament własnoręczny lub udała się do notariusza, w celu sporządzenia testamentu notarialnego.

Niezależnie od tego, przepis art. 957 § 1 kc, wyłącza z kręgu świadków sporządzenia testamentu ustnego określone osoby. I tak, nie może być świadkiem przy sporządzaniu testamentu osoba, dla której w testamencie została przewidziana jakakolwiek korzyść. Nie mogą być również świadkami: małżonek tej osoby, jej krewni lub powinowaci pierwszego i drugiego stopnia oraz osoby pozostające z nią w stosunku przysposobienia. Jeżeli świadkiem była jedna z osób wymienionych, nieważne jest postanowienie, które przysparza korzyści tej osobie, jej małżonkowi, krewnym lub powinowatym pierwszego lub drugiego stopnia albo osobie pozostającej z nią w stosunku przysposobienia. Jednakże gdy z treści testamentu lub z okoliczności wynika, że bez nieważnego postanowienia spadkodawca nie sporządziłby testamentu danej treści, nieważny jest cały testament (§ 2). Zdolność do bycia świadkiem, oceniana według powyższych kryteriów, przesądza o możliwości stwierdzenia treści testamentu ustnego (art. 952 § 3 kc). Świadek, stwierdzający treść testamentu ustnego, powinien spełniać kryteria zachowania obiektywizmu. Wnioskodawca nie mógł zatem być świadkiem testamentu ustnego, jako osoba, dla której w testamencie została przewidziana korzyść. Świadcami testamentu nie mogły być również jego matka, żona i teściowa (por. post. SN z dnia 25.09.2003r., V CK 175/02, LEX nr 172834; post. SN z dnia 10.05.2002r., IV CKN 1044/00, OSNC 2003, nr 7-8, poz. 107). Skutkiem prawnym uczestniczenia w akcie testowania osób niezdolnych do pełnienia roli świadka, zgodnie z art. 957§2 kc, jest w niniejszym przypadku nieważność całego testamentu, który zawiera postanowienia przysparzające korzyść wyłącznie wnioskodawcy.

Wobec stwierdzenia nieważności testamentu, dziedziczenie po spadkodawczyni nastąpiło na podstawie art. 932 § 3 i 4 kc. Spadkodawczyni zmarła, jako bezdzietna panna, rodzice jej nie dożyli otwarcia spadku, pozostawiła po sobie trzy siostry – uczestniczki postępowania, które, jako powołane z ustawy, nabyły spadek w równych częściach.

Uwzględniając powyższe, na podstawie powołanych przepisów, orzeczono, jak w sentencji postanowienia.

•